

Javni konkurs za izbor direktora
Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj
Brčko distrikta BiH
Kandidat: Ismet Dedeić, dipl. ing. saobraćaja

**PROGRAM
RADA I RAZVOJA ZAVODA ZA PLANIRANJE,
PROJEKTOVANJE I RAZVOJ BRČKO
DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE**

Brčko, juli 2020.

Sadržaj

1. UVOD	3
2. MISIJA	5
3. OKVIRNI PROGRAM RADA U TOKU MANDATNOG PERIODA	5
3.1. Politika zapošljavanja i obezbjeđenja kadrovskih, tehničkih, finansijskih, prostornih i drugih uslova za rad Zavoda	5
3.2. Koordinacija i definisanje prioriteta za izradu planske dokumentacije	6
3.3. Raspored poslova i zadataka na direktne izvršioce.....	6
3.4. Koordinacija u procesu izrade razvojne i investiciono-tehničke dokumentacije prema utvrđenim prioritetima	6
3.5. Interna saradnja zaposlenih i operativna realizacija zadataka	6
3.6. Program saradnje sa zakonodavnom i izvršnom vlasti i institucijama iz oblasti planiranja i projektovanja	7
4. PRIMJENA VAŽEĆIH ZAKONSKIH PROPISA I AKATA SA PRIJEDLOGOM IZMJENA, DOPUNA I DONOŠENJA NOVIH ZAKONSKIH PROPISA U OVOJ OBLASTI	7
5. PRIJEDLOG ORIJENTACIONE LISTE PROJEKATA PO OBLASTIMA KOJI BI SE RADILI U MANDATNOM PERIODU	8
5.1. Zakonska regulativa	8
5.2. Aktivnosti na izradi prostorno - planske i investiciono – tehničke dokumentacije	8
5.3. Izrada Strategije društveno - ekonomskog razvoja Distrikta.....	11
5.4. Saobraćajna infrastruktura	11
5.5. Infrastruktura društvenih djelatnosti koje treba projektovati.....	12
5.6. Komunalna infrastruktura	12
5.7. Poslovna infrastruktura	13
5.8. Energetska efikasnost i zaštita prirodne okoline	13
5.9. Škola planiranja i urbanizma Brčko distrikta BiH.....	13
5.10. Ostale inicijative i aktivnosti	13
6. REZIME	16
7. PRILOG - DIREKTIVA 2007/2/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA	17

1. UVOD

U skladu sa članom 22. stav (4) tačka d) Zakona o planiranju, projektovanju i razvoju Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 12/19 23/19 i 34/19), uz prijavu na Javni konkurs za izbor direktora Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH, broj:01-01/20 od 22. 6. 2020. godine, prilažem Program okvirnog rada i razvoja Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za mandatni period.

Usvajanjem Zakona o planiranju, projektovanju i razvoju Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 12/19 23/19 i 34/19) u maju 2019. godine u Skupštini Brčko distrikta BiH, kao i svih drugih neophodnih akata, obezbijeđen je zakonodavni okvir za početak rada Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH. Usvajanju pomenutog Zakona, kao preduslovu za formiranje Zavoda, prethodila su dugotrajna i opsežna stručna istraživanja i pripreme, te izrada odgovarajuće Analize i Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti formiranja ove za Brčko distrikt BiH izuzetno značajne institucije.

Iz sadržaja pomenutih dokumenata nametnuo se zabrinjavajući zaključak da od samog konstituisanja Brčko distrikta BiH segment adekvatnog i uopšte društvenog planiranja nije zakonski regulisan, te je planska funkcija ostala zapostavljena, institucionalno neregulirana i nezaokružena iako se radi o primarnoj funkciji u organizaciji vlasti, odnosno temelju za uspješno funkcionisanje svih oblasti života i rada u svakoj zajednici.

Zbog organizacione usitnjenosti, te nerijetkog preklapanja nadležnosti raznih organa i institucija u ovom segmentu, ukupni društveni procesi su se odvijali neartikulisano i stihijski sa brojnim pratećim negativnim posljedicama u društveno-ekonomskom planiranju, a naročito u prostornom planiranju grada i cijelog Distrikta, u komunalnoj infrastrukturi, privredi, fiskalno-finansijskoj politici, kulturi, socijalnoj zaštiti i svim ostalim oblastima, odnosno u opštem razvoju ove lokalne zajednice. Pošto podaci, činjenice i ocjene – koji su prezentovani u pomenutim pripremnim dokumentima za donošenje Zakona i formiranje Zavoda - najneposrednije „diktiraju“ sadržaje i prioritete programa rada Zavoda, svakako je važno istaći neke među bitnijima:

- U dosadašnjoj praksi strategije društveno-ekonomskog razvoja, prostorno plansku dokumentaciju, projektovanje i nadzor nad javnim radovima radilo je 177 firmi iz raznih krajeva BiH, a neke iz drugih država i okruženja i to bez ikakvih međusobnih usklađivanja, usaglašavanja i harmonizacije istih. To je rezultiralo pojavom da planovi budu neprimjereni, nekvalitetni i da uzrokuju usporavanje realizacije budžeta i lošu organizaciju prostora. Umjesto da pospješe razvoj, nerijetko su doveli do njegovog kočenja i urbanističkog haosa, što se ne bi smjelo više ponavljati.
- Za proteklih 20 godina za izradu strategija društveno-ekonomskog razvoja, prostorno-planske, investiciono-tehničke dokumentacije, reviziju projekata i nadzor nad radovima izdvojeno je 29.448.038,51 KM ili prosječno 1.472.401,93 KM godišnje, što je više od troškova potrebnih za rad i poslovanje Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj Distrikta, a znatno veći problem predstavlja što je tako urađena prostorno planska dokumentacija u mnogo slučajeva bila nesprovodiva i praktično je sprječavala realizaciju kapitalnog budžeta i razvoj Distrikta sa brojnim štetnim posljedicama.

- Zbog neplanskog i stihijskog pristupa koncipiranja budžeta u periodu od 2000. do 2019. godine, izdvojena finansijska sredstva za kapitalna ulaganja ostala su neupotrebljena i dugoročno imobilisana u prosječnom godišnjem iznosu oko 83 miliona KM, uz prisustvo godišnje inflacije od 1,15%, tako da je u analiziranom periodu došlo do obezvrjeđivanja finansijskih sredstava u iznosu od preko 20 miliona KM.
- Ulaganja u izgradnju saobraćajne infrastrukture u pomenutom periodu takođe su praćena raznim apsurdima. Tako je, naprimjer, prosječna cijena izgradnje novog puta po kilometru iznosila 310.345 KM, a cijena rekonstruisanja bila je veća od cijene izgradnje jednog kilometra novog puta (313,361 KM), što je izvan svake logike struke i razuma.
- U skoro svim oblastima su vršena ulaganja bez odgovarajućih projekata i analize efekata, odnosno opravdanosti utroška budžetskih sredstava.

Nedostatak strateških razvojnih planova, zasnovanim na stručnim principima, ozbiljnoj istraživačko-analitičkoj dokumentaciji i konceptu prioriteta, umnogome je obesmislio dragocjene komparativne prednosti koje je Distrikt imao i ima nad ostalim lokalnim zajednicama. To je, prije svega, mogućnost da sam donosi zakone, odnosno da kreira ambijent za privredni i opšti razvoj, kao i fiskalna privilegija koja se ogleda u činjenici da je jedina lokalna zajednica sa direktnim učešćem i garantovanim stopom u raspodjeli sredstava od PDV-a na nivou države. U tom kontekstu, odluka o formiranju Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj je pokazatelj i svjedočanstvo da su vlasti napokon došle do saznanja da su potrebne hitne i korjenite reformske promjene u smislu planskog i osmišljenog pristupa razvoju Distrikta i ulaganja javnih sredstava.

Zbog uočenih propusta i slabosti u oblasti društveno-ekonomskog i prostorno planskog planiranja, projektovanja javnih objekata, te projektantskog nadzora, od Zavoda se s pravom očekuje da obezbijedi profesionalnu funkciju integrisanog društveno-ekonomskog i prostornog planiranja, te kvalitetnu izradu projektne dokumentacije i planiranog ravnomjernog razvoja cjelokupnog prostora Distrikta. To je ključna obaveza ove institucije čiji rad treba da bude utemeljen na ozbiljnim, stručnim i istraživačkim kriterijima i podlogama.

Zavod bi trebalo da bude važan test namjera aktuelne vlasti da bitno promijeni dosadašnju politiku razvoja i vođenja Distrikta, odnosno da uspostavi novu praksu u vitalnoj sferi planiranja. Naravno da to pretpostavlja i veliku odgovornost samog Zavoda, odnosno njegovih uposlenika, upravnog odbora i ponajviše menadžmenta. Oni svojim radom treba da donesu ohrabrujuće signale i demonstriraju odlučnost da se prestaje sa nepodnošljivom stihijnošću u oblasti planiranja i projektovanja, da stručnim angažmanom i planovima zaustave sadašnje negativne trendove, pa onda i da donesu zaokret ka boljoj i perspektivnijoj budućnosti Distrikta i njegovih građana.

2. MISIJA

Misija Zavoda treba da bude uspostavljanje korektnih i konstruktivnih interaktivnih odnosa sa institucijama u javnom i civilnom sektoru, kao i sa privrednim subjektima, te prisna saradnja sa odgovarajućim dijelom naučne zajednice u zemlji i u inostranstvu. Zavod se stavlja u funkciju stvaranja analitičkih pretpostavki za izradu i donošenje razvojnih planova i drugih strateških i operativnih planova i dokumenata za Brčko distrikt BiH, organe javne uprave i druge korisnike; stvara podloge za donošenje javnih politika, obavlja studijsko-programске i analitičko-planske poslove programiranja planiranja i razvoja; koordiniše u sprovođenju razvojnih dokumenata u skladu sa opštom politikom i strateškim opredjeljenjima Vlade Brčko distrikta BiH.

3. OKVIRNI POGRAM RADA U TOKU MANDATNOG PERIODA

Prioriteti u radu direktora biće:

3.1. Politika zapošljavanja i obezbjeđenja kadrovskih, tehničkih, finansijskih, prostornih i drugih uslova za rad Zavoda

a) Raspisivanje Javnog oglasa za popunu planiranog broja zaposlenih. Zapošljavanje će se vršiti adekvatno misiji Zavoda i ulozi koja mu se dodjeljuje, te u skladu sa obimom posla, usvojenim Planom rada i godišnjim Finansijskim planom koje odobrava osnivač i na osnovu te saglasnosti usvaja Upravni odbor Zavoda. Uvažavajući činjenicu da u politici zapošljavanja u Distriktu svoje mjesto i ulogu imaju političko - stranački i nacionalni ciljevi i interesi, što se u dogledno vrijeme neće značajno promijeniti, te interese treba uvažavati, ali ne na uštrb stručnosti, kreativnosti i sposobnosti kandidata koji se kandiduje za određene poslove. Sposobnih, stručnih i kreativnih kadrova imaju svi narodi u BiH i Distriktu i takve treba da podrže svi koji učestvuju u procesu zapošljavanja. Samo uz strogo poštivanje stručnosti kao vrhovnog kriterija prilikom zapošljavanja kadrova, ne zanemarujući nacionalne i druge aspekte, možemo ostvariti zajednički cilj da Brčko dobije najbolju prostorno - plansku dokumentaciju, realne stručne i sprovodive strategije društveno-ekonomskog razvoja i najstručniju investiciono - tehničku dokumentaciju.

Razvoj Brčko distrikta BiH je interes i obaveza svih naroda i građana ove zajednice a posebno organa vlasti i institucija Distrikta. Ukoliko se prilikom zapošljavanja prevashodno poštuje stručnost, kreativnost i prethodni rezultati kandidata, stvorit će se nužne kadrovske pretpostavke za ostvarivanje misije zavoda koju treba da ostvari u narednom periodu.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, sistematizaciji s analitičkom procjenom poslova i radnih zadataka predviđeno je da Zavod ima 44 zaposlena kada bude radio punim kapacitetom, s tim što se članom IV pravilnika dinamika zapošljavanja vrši na osnovu godišnjeg plana rada Zavoda. Za tekuću 2020. godinu planom je predviđeno zapošljavanje 10 lica i 6 pripravnika. Popuna radnih mjesta vršit će se u skladu sa Zakonom, pomenutim Pravilnikom, Finansijskim planom i drugim aktima Zavoda koji regulišu postupak zapošljavanja u Zavodu.

- b) Sklapanje Ugovora o korištenju poslovnog prostora sa firmom „LukaBrčko“ na osnovu čega će se stvoriti prostorni uslovi za početak rada uposlenika Zavoda.
- c) Raspisivanje oglasa za planiranu javnu nabavku opreme i namještaja neophodnih za rad zaposlenih i funkcionisanje Zavoda u cilju stvaranja tehničkih uslova za rad Zavoda neophodno je izvršiti nabavku namještaja, računarske i druge opreme i automobila, što će se realizovati paralelno sa zapošljavanjem kadrova u Zavodu, odnosno u III kvartalu 2020. godine.
Kako bi se stvorili tehnički uslovi za rad Zavoda neophodno je izvršiti nabavke za potrebe zaposlenika Zavoda i to: nabavku namještaja, računarske i druge opreme i automobila, što će se realizovati paralelno sa zapošljavanjem kadrova u Zavodu, odnosno u III kvartalu 2020. godine. U pogledu informatičko-tehničke opremljenosti, pored nabavke radnih stanica za obavljanje poslova upravljanja velikim i kompleksnim setovima podataka i serverom, od krucijalne važnosti je nabavka licenciranog Windows-a, Office-a, AutoCAD-a i drugih softvera koji se koriste za rad u skladu sa ponuđenim verzijama na tržištu. U cilju zaštite podataka neophodno bi bilo nabaviti licencirani anti-virusni program, koji bi zaštitio podatke. U narednom periodu postoji potreba i za izradom web stranice Zavoda.
- d) Formiranje stručnog tima, kako je utvrđeno Statutom i aktima Zavoda.
- e) Predlaganje zamjenicima direktora i šefovima sektora da preuzmu obavezu koordinacije rada nad uposlenicima u određenim sektorima u Zavodu i o tome, po potrebi, donijeti Odluke Upravnog odbora.

3.2. Koordinacija i definisanje prioriteta za izradu planske dokumentacije

Sa pomoćnicima direktora, u saradnji sa Vladom, utvrditi prioritete za izradu određenih strategija društveno-ekonomskog razvoja, prostorno planske dokumentacije i izradu projektne dokumentacije sa dinamikom izrade.

3.3. Raspored poslova i zadataka na direktne izvršioce

U saradnji sa zamjenicima direktora delegirati poslove preko šefova sektora na pojedine izvršioce sa jasnom instrukcijom u pogledu kvaliteta i roka završetka zadataka.

3.4. Koordinacija u procesu izrade razvojne i investiciono-tehničke dokumentacije prema utvrđenim prioritetima

Uraditi kritičku analizu postojeće prostorno planske dokumentacije i važećih strategija društveno-ekonomskog razvoja i predložiti, u saradnji sa šefovima odjeljenja Vlade Distrikta, prioritete izrade strategija prostorno planske dokumentacije i projekata za izgradnju javnih objekata i infrastrukture, te druge zadatke po zahtjevu osnivača.

3.5. Interna saradnja zaposlenih i operativna realizacija zadataka

Uspostavljanje dnevno operativne saradnje i delegiranje zadataka sa zamjenicima direktora i šefovima sektora na sve izvršioce, te kontrola izvršenja zadataka najmanje jednom sedmično uz obaveznu ocjenu kvalitete izvršenog zadatka.

3.6. Program saradnje sa zakonodavnom i izvršnom vlasti i institucijama iz oblasti planiranja i projektovanja

Da bi Zavod kvalitetno obavljao svoje obaveze neophodno je definisati i izraditi Program saradnje sa osnivačem, uključujući izvještavanje o aktivnostima Zavoda, kao i Program saradnje sa naučnim i stručnim institucijama iz oblasti planiranja i projektovanja, a po potrebi predlagati Upravnom odboru donošenje odgovarajućih odluka u vezi angažovanja tih institucija i eksperata za pojedine oblasti.

Nastojću da, kroz proces rada i mimo njega, sa svim zaposlenim uspostavim korektan i profesionalan odnos, uz poštovanje svačije ličnosti, nacionalne i vjerske pripadnosti, a u skladu sa Zakonom, aktima Zavoda i poslovnom etikom. Takođe ću iskazivati spremnost za razumijevanje pojedinačnih potreba i problema, s ciljem da kolektiv postane harmonična, stručna, profesionalna i odgovorna sredina; da se na tim osnovama uspostavi i isprofilira jedinstven i kreativan tim, sposoban da odgovori svim obavezama i zadacima koje pred njega postavi osnivač i drugi akteri planiranja, projektovanja i razvoja u Distriktu.

4. PRIMJENA VAŽEĆIH ZAKONSKIH PROPISA I AKATA SA PRIJEDLOGOM IZMJENA, DOPUNA I DONOŠENJA NOVIH ZAKONSKIH PROPISA U OVOJ OBLASTI

Poseban značaj i pažnju usmjerit ću da se rad Zavoda, time i svih njegovih uposlenika, obavlja uz puno poštivanje i provođenje propisa i normi Distrikta koje regulišu oblast djelovanja Zavoda. To znači da ću osigurati da Zavod provodi i izvršava sve procedure, kako su one propisane važećim pravnim aktima, polazeći od Statuta Distrikta, Zakona o planiranju, projektovanju i razvoju Distrikta, Zakona o prostornom planiranju i građenju i svih drugih relevantnih zakona, pa do podzakonskih i drugih opštih pravnih akata. Sve procedure, počevši od samog postupka zapošljavanja, prava po osnovu radnog odnosa, poštivanja radnih obaveza i odgovornosti, obavljanja utvrđenih zadataka, provođenja postupaka nabavki i druge procedure obavljat će se uz puno poštivanje načela transparentnosti i redovno izvještavanje Skupštine i Vlade Distrikta.

Za rad Zavoda već postoji utvrđen pravni okvir na osnovu Zakona i određenih podzakonskih akata, kojima je omogućeno njegovo osnivanje, unutrašnja organizacija i utvrđivanje osnova za početak rada. Međutim, u toku svog mandata insistirat ću na daljem unapređenju procesa rada, kako bi se otklonile sve nepotrebne administrativne i druge prepreke u kretanju prema relevantnim međunarodnim standardima. Tako ću u predviđenom mandatnom periodu sa svojim saradnicima izvršiti kritičku analizu postojećeg pravnog okvira i inicirati sve potrebne izmjene kako zakona, tako i nižih pravnih akata (izmjene Zakona o prostornom planiranju i građenju, Zakona o planiranju projektovanju i razvoju i sl.).

Pored toga, iniciranjem i predlaganjem novih pravnih propisa, kojima će se urediti pravni odnosi koji trenutno nisu regulisani, nastojat ću unaprijediti Zakon o planiranju i rad Zavoda. Posebnu pažnju posvetit ću pravnom regulisanju metodologije i standarda planiranja u skladu sa praksama razvijenih zemalja. Dalje, iniciranjem usvajanja odgovarajućih akata i propisa nastojat ću da u što većoj mjeri unaprijedim organizovanje i praćenje rada svih

uposlenika, što bi rezultiralo izradom Pravilnika o normiranju poslova i radnih zadataka za svakog izvršioca i vrstu posla, a koji bi bio osnova za stimulisanje kvalitetnog rada i sankcionisanje onog drugog. Takođe ću sa saradnicima iskreirati i predložiti na usvajanje Vladi Pravilnik o cijenama rada za svaki plan i projekat pojedinačno. On bi bio osnova za obezbjeđenje visine transfera koji će se dodjeljivati Zavodu za planove i projekte koje radi za račun i po nalogu Vlade, odnosno nadležnih odjeljenja.

5. PRIJEDLOG ORIJENTACIONE LISTE PROJEKATA PO OBLASTIMA KOJI BI SE RADILI U MANDATNOM PERIODU

Na osnovu predloženog orijentacionog Programa rada predstavljam i određenu listu poslova i projekata koji bi se radili u mandatnom periodu. Određivanje prioriteta po ovom osnovu prepušta se odjeljenjima i institucijama Vlade Brčko distrikta BiH, dok bi realizacija i dinamika posla bila u nadležnosti Zavoda, u zavisnosti od izbora prioriteta osnivača. Orijentaciona lista projekata se odnosi na izradu sljedećeg:

5.1. Zakonska regulativa

- usvajanje izmjena Zakona o planiranju i Zakona o prostornom planiranju igradenju;
- donošenje Zakona o obnovljivim izvorima energije;
- usvajanje podzakonskog akta od strane osnivača koji bi obavezao odjeljenja i institucije da blagovremeno dostavljaju podatke i planove za narednu godinu sa jasno definisanim projektnim zadatkom za svaki planirani projekat;
- definisanje termina „kapitalna ulaganja“, u smislu obima, odnosno minimalnog iznosa kojim se ulaganje smatra kapitalnim.

5.2. Aktivnosti na izradi prostorno - planske i investiciono - tehničke dokumentacije

Perspektive prostornog razvoja Evrope¹ među osnovnim ciljevima ističu uravnotežen i održiv razvoj, što podrazumijeva razvoj policentričnog i uravnoteženog urbanog sistema i jačanje veza između urbanih i ruralnih područja.

Radi ostvarivanja ovog cilja istim dokumentom definisano je nekoliko operativnih smjernica i politika:

- policentrični i uravnoteženi prostorni razvoj,
- dinamični, privlačni i konkurentni gradovi i urbanizovani regioni,
- lokalni razvoj raznolikih i produktivnih ruralnih područja, što znači promovisanje diverzifikovanih razvojnih strategija ili korištenje razvojnih potencijala seoskih područja za održive oblike turizma i drugih privrednih aktivnosti,
- partnerstvo sela i grada, odnosno njegovanje osnovne mreže društvenih djelatnosti i javnog saobraćaja u gradu i seoskom području ili promocija kooperacije između grada i ruralnog okruženja, a radi jačanja funkcionalnih regija.

¹ESDP, Postdam, 1999.

Ukoliko mi bude ukazano povjerenje da rukovodim Zavodom u četverogodišnjem mandatnom periodu nastojat ću da se kod izrade prostorno – planske dokumentacije poštuju utvrđeni principi i zakoni Distrikta, struka i nauka iz oblasti prostornog i urbanističkog planiranja. U tom smislu ću predložiti izradu Pravilnika o metodologiji izrade planskih dokumenata i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti. Tim pravilnikom bi se propisala metodologija izrade planskog dokumenta, te regulisao bliži način organizacije prethodnog učešća javnosti i osnivača prilikom izrade planskih dokumenata.

Veoma važno je napomenuti i činjenicu da su potpisivanjem i stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosna i Hercegovina, a time i svi nivoi vlasti u BiH, članom 71. tog Sporazuma, preuzeli obavezu usklađivanja svog zakonodavstva sa pravom Evropske unije. Poštujući ovu obavezu, prilikom izrade svih akata iz nadležnosti Zavoda iste ćemo usklađivati sa pravnim normama Evropske unije. S tim u vezi posebna pažnja bit će usmjerena na usklađivanje sa odredbama Direktive Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Evropskoj zajednici (*INSPIRE*).² Svrha ove direktive je utvrđivanje opštih pravila za uspostavljanje Infrastrukture za prostorne informacije u Evropskoj zajednici za potrebe politika Zajednice u pogledu okoliša te politika i aktivnosti koje mogu imati utjecaj na okoliš. *INSPIRE* se gradi na infrastrukturama za prostorne informacije koje su uspostavljene i kojima upravljaju države članice. Pored ove direktive, zalagat ću se za konstantu analizu propisa, standarda i smjernica Evropske unije iz oblasti prostornog planiranja i razvoja i preuzimanje istih u pravni sistem Distrikta.

Urbana komasacija - U zavisnosti od izabranog pravnog okvira, urbana komasacija može da se sprovodi i posmatra kao instrument za sprovođenje urbanističkih planova ili kao metod integrisanog urbanog razvoja. Urbana komasacija je postupak zamjene parcela, koji bi se sprovodio u saradnji sa Odjeljenjem za urbanizam u cilju preuređenja imovinsko-pravnih odnosa na način koji omogućava formiranje uređenih parcela koje po položaju, obliku i veličini mogu biti korišćene za građevinske ili druge namjene. Polazi se od spajanja svih parcela koje se nalaze na području predviđenom za komasaciju u takozvanu komasacionu masu. Prvi naredni korak je da se i površine koje su Planom detaljne regulacije određene za izgradnju saobraćajnica ili uređenje zelenih površina, dodijele Distriktu. Preostala površina unutar komasacionog područja (zemljišna masa predviđena za raspodjelu) biće raspodjeljena vlasnicima koji su učestvovali u postupku komasacije u vidu uređenih parcela. Ovim putem se, u skladu sa ciljevima urbane komasacije, vlasnicima dodjeljuju parcele približno istog položaja ili iste vrijednosti kao i parcele koje su unijeli u postupak komasacije. U postupku komasacije zagarantovano je vlasništvo nad zemljištem.

Prostorno planiranje - Prostorno planiranje, odnosno sam čin pripreme prostornog plana, predstavlja obezbjeđenje stručne podloge za donošenje ispravnih i koordinisanih odluka o načinu izvođenja akcija korištenja, građenja i uređenja u Distriktu ili od značaja za taj prostor. Način izvođenja akcija podrazumijevao bi prethodno definisanje određenih pravila, principa ili propisa, koji će obavezati Distrikt kao i pojedinačne investitore krupnih objekata od vitalnog značaja, da se planirane akcije izvode u skladu sa pokazateljima javnog interesa, ili obrnuto, da se izvode tako da ne ugroze brojne pojedinačne interese. Istovremeno, pravila, principi ili propisi iz oblasti prostornog planiranja treba da imaju stimulativni i

² Direktive 2007/2/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. marta 2007. o uspostavljanju Infrastrukture za prostorne informacije u Evropskoj zajednici (*INSPIRE*).

razvojni karakter, omogućavajući ekonomski, socijalni i duhovni razvoj Brčko distrikta BiH. Prostorno planiranje bi se temeljilo na osnovnim načelima: racionalno i svrsishodno korištenje prostora kroz očuvanje funkcionalne i fizičke cjelovitosti, ujednačen razvoj prostora u društvenom, ekonomskom i kulturnom smislu, zaštita integralnih vrijednosti prostora na principima održivog razvoja. Pored toga, potreba zaštite životne sredine je nezaobilazan faktor koji se mora uzeti u obzir, te očuvanje kulturno-istorijskog i graditeljskog naslijeđa koje je važno za identitet samog prostora što bi bilo u funkciji društvenog, ekonomskog i kulturnog napretka Distrikta.

Urbanističko planiranje - Sveobuhvatno urbanističko planiranje obuhvata proučavanje svih bitnih elemenata organizacije naselja, glavnih uslova života i daljeg razvoja, društvenih odnosa u Distriktu, zdravstvenih uslova, zakonitosti razvoja grada, zakonitosti saobraćajnih tokova, sistema društvenih centara i mreže društvenih objekata sa prognozom stepena rasta broja stanovnika u određenom vremenskom periodu.

Kreiranje zelenih površina i pejzažne arhitekture - Javne zelene površine su dobro od interesa za Brčko distrikt BiH i u opštoj su upotrebi. Upravljanje ovim resursom treba da započne formiranjem njegove evidencije. Zato je osnovna ideja sistematizacija i inventarizacija svih zelenih površina te njima pripadajućih objekata prikupljanjem prostornih i atributnih podataka. Ključni cilj je izrada informacionog sistema javnih zelenih površina, odnosno geoinformacionog sistema za upravljanje javnim zelenim površinama - GIS, radi boljeg upravljanja i efikasnijeg i ekonomičnijeg održavanja, planiranja i podizanje zelenih površina. Namjera takvih sistema je da se cjelokupna javnost edukuje pa čak i uključi u izradu ili ažuriranje sistema. Nakon svih završenih faza uspostavljanja informacionog sistema zelenih površina, cilj je da GIS bude javno dostupan, te da svakom zainteresovnom građaninu Distrikta, a i šire, pruži dovoljan broj informacija putem web-servisa, odnosno da pruža usluge pregledavanja i pretraživanja objekata GIS-a, dok bi krajnji cilj trebao biti uključivanje samih građana u ažuriranje takvih sistema.

Urbani dizajn - Ovoj interdisciplinarnoj djelatnosti nije poklanjanja dovoljna pažnja u Brčko distriktu BiH, a ona objedinjuje sve djelatnosti koje se bave prostorom i okolišem, poput urbanog planiranja, pejzažne arhitekture, arhitekture, građevine, saobraćaja, komunalnih djelatnosti i sl.

Urbani dizajn treba da pomiri mnoge zahtjeve u oblikovanju prostora, poput odnosa prema okolišu, društvene jednakosti i ekonomske isplativosti, što treba da rezultira prostorom jasne estetike i identiteta Brčko distrikta BiH kako bi se stvorile vizije razvoja prostora, a potom i rasporedili resursi i vještine potrebne da se ta vizija ostvari.

Modul izrade upravljanja zemljištem u Distriktu - Ovaj projekat bi prvenstveno bio usmjeren na oblasti:

- Integralno planiranje održivog urbanog razvoja, koji ispunjava potrebe sadašnjosti, ne ugrožavajući mogućnost budućih generacija da ispune sopstvene potrebe;
- Razvoj građevinskog zemljišta.

5.3. Izrada Strategije društveno - ekonomskog razvoja Distrikta

Da bi se mogao izraditi kvalitetan Prostorni plan i drugi planovi nižeg reda potrebno je prethodno uraditi Strategiju društveno – ekonomskog razvoja Distrikta, koja mora analizirati resurse i potencijale sa razvojnim mogućnostima, i to:

- stanovništvo;
- naselja;
- izgrađenost prostora,
- društvene djelatnosti (socijalna i dječija zaštita, nauka, zdravstvo, kultura, sport i sl.)
- privredne aktivnosti (industrija, turizam, trgovina, poljoprivreda, šumarstvo, saobraćaj..).

Nažalost, prilikom donošenja Finansijskog plana i plana zapošljavanja za 2020. godinu, osnivač nije dao saglasnost za popunu radnih mjesta u Sektoru za društveno – ekonomski razvoj, utvrđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa analitičkom procjenom poslova i radnih zadataka. Ukoliko mi ukažete povjerenje, zalagat ću se i obezbijediti argumentaciju da se u idućem godišnjem planu rada i finansijskom planu Zavoda odobri popuna jednog broja uposlenika u pomenutom Sektoru, kako bi se Zavod kadrovski osposobio da može uspješno i nesmetano obavljati ukupno povjerene mu zadatke u okviru svojih djelatnosti bez ograničenja.

5.4. Saobraćajna infrastruktura

Porast broja putovanja i broja putničkih automobila, odnosno opštih i parcijalnih mobilnosti stanovnika grada i Distrikta nije pratio i odgovarajući razvoj i izgradnja saobraćajne infrastrukture, a posebno u dijelu mirujućeg saobraćaja, parkiranja i garaža, te izgradnja pješačkih i biciklističkih staza. Ovaj problem je posebno uočljiv u centralnoj zoni grada. Ovo stanje nameće potrebu i obavezu Zavodu da uradi Analizu kvaliteta odvijanja saobraćaja u centralnom području Brčkog, odnosno Analizu o parkiranju. U navedenoj analizi uz egzaktno pokazatelje treba sveobuhvatno sagledati i analizirati tematski materijal i ponuditi osnivaču program aktivnosti za uređenje parkiranja u gradu, posebno sa funkcionalnog, prostornog i regulativnog stanovišta. Pored toga, inicijative u segmentu saobraćajne infrastrukture odnoseće se na izradu sljedećih dokumenata:

- izrade studije idejnog projekta rekonstrukcije postojeće i projektovanja nove putne mreže za cijelo područje Brčko distrikta BiH;
- važećom prostorno planskom dokumentacijom planirana je izgradnja cca 73 km gradskih i prigradskih saobraćajnica, te je neophodno uraditi idejne i izvedbene projekte za izradu tih saobraćajnica;
- izrada projekata za izgradnju mosta na Izboru sa kružnim tokom;
- izrada projekata za neophodne kružne tokove i drugu saobraćajnu signalizaciju sa potrebnim rampama za invalidna lica;
- izrada projekata za izgradnju trotoara i biciklističkih staza;
- izrada projekata za jačanje lučkih kapaciteta.

Metodologija izrade saobraćajne studije - Porast motorizacije i broja stanovnika, intenzivna izgradnja, ekonomski, socijalni faktori i tehnologija upravljanja saobraćajem, kao i mnogi

drugi elementi uticali su na bitne promjene u saobraćajnom sistemu Distrikta. Pošto kontinuitet razvoja grada prate i definišu prostorni i generalni planovi, ova saobraćajna studija će biti jedan od polaznih dokumenata za njihovu izradu. Od uspješnosti i kvaliteta funkcionisanja saobraćajnog sistema zavisi normalno i usklađeno odvijanje ostalih aktivnosti. Saobraćajna studija treba da odgovori na osnovno pitanje: Da li će postojeći i djelimično izgrađeni sistemi moći da zadovolje saobraćajne potrebe Distrikta, pod kojim uslovima i u kom periodu?

Studija treba da sagleda razvoj saobraćajnog sistema vezano za srednjoročni i kratkoročni razvoj grada i da dinamiku realizacije planiranog sistema u zavisnosti od dinamike privođenja namjeni prostora. Pored navedenog, ova studija treba da kao rezultat svih istraživanja u okviru nje, proizvede Model saobraćaja koji bi funkcionisao. Ovaj model olakšaće, ubrzaće i na najkvalitetniji način pružiti odgovore i dati rezultate prilikom planiranja saobraćaja u Distriktu. Pored Saobraćajne studije grada i naselja, nužno je izraditi i Studiju poboljšanja saobraćaja, Transportni generalni plan grada, Strategiju funkcionalnog razvoja saobraćaja i slično.

Strategije funkcionalnog razvoja saobraćaja, odnosno lokalnog sektorskog plana razvoja saobraćaja, bila bi krovni, hijerarhijski i „polazni“ dokument. Strategija mora biti zasnovana na principu utvrđivanja neophodnih prioriteta i kroz Akcioni plan otvarati mogućnost brzog započinjanja izrade projekata iz oblasti saobraćaja koji će brzo dati početne efekte. Proces izrade Strategije bi se podijelio u pet osnovnih faza: Pripremna faza, Analiza sektora, Strateški okvir, Akcioni plan i Priprema implementacije. Svaka od ovih faza sadržavala bi određene korake koje je neophodno preduzeti u cilju uspješne izrade Lokalnog sektorskog plana za razvoj saobraćaja.

5.5. Infrastruktura društvenih djelatnosti koje treba projektovati

- izrada glavnog projekta sportsko-rekreativnog centra „Ficibajer“.
- izrade studije i idejnog projekta društvene infrastrukture (vrtići, domovi zdravlja, škole, ambulante, stadioni i sl.);
- izrade strategija razvoja zdravstva, obrazovanja, sporta, kulture itd. u saradnji sa nadležnim odjeljenjima;
- izrada studija očuvanja prirode i održivog razvoja Distrikta

5.6. Komunalna infrastruktura

- izrade studije i idejnog projekta gradske toplane, sa projektovanjem sekundarne toplovodne mreže za urbana područja Distrikta;
- izrade studije i idejnog projekta regulacije rijeke Brke sa ustavama, pješačkim i biciklističkim stazama i urbanim mobilijarom;
- izrade studije i idejnog projekta rekonstrukcije postojeće i projektovanja nove komunalne mreže za cijelo područje Brčko distrikta BiH;
- izrade studije i idejnog projekta zbrinjavanja čvrstog otpada;
- izrada studije upravljanja otpadom;
- izrade studije i idejnog projekta sanacije i konzerviranja postojeće deponije smeća;
- izrada idejne investiciono-tehničke dokumentacije za priključak na plinovod koji će

proći kroz Brčko distrikt BiH, kako bi privreda i građani mogli koristiti ovaj energetski izvor u budućnosti.

5.7. Poslovna infrastruktura

- izrade strategija razvoja malih i srednjih preduzeća;
- izrada studija i idejnog projekta kako bi se hidropotencijal koristio za proizvodnju električne energije u Brčko distriktu BiH;
- izrada idejnog projekta za uspostavljanje poslovnih zona u Brčko distriktu BiH, kao mjesta za razvoj malih i srednjih preduzeća sa svom infrastrukturom i pravilima korištenja lokacija u zonama.

5.8. Energetska efikasnost i zaštita prirodne okoline

- izrada projekata energetske efikasnosti;
- izrada projekata sa ciljem zaštite prirodne okoline.

5.9. Škola planiranja i urbanizma Brčko distrikta BiH

U djelatnostima Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj propisano je i periodično izdavanje stručnog časopisa iz oblasti prostornog planiranja i urbanizma. S tim u vezi, zalagat ću se da Zavod organizuje Školu planiranja i urbanizma Brčko distrikta BiH na kojoj bi učestvovali afirmisani stručnjaci iz ove oblasti iz BiH i regiona i svojim predavanjima i stručnim radovima dali doprinos u sticanju novih znanja i dostignuća u ovoj oblasti u zemlji i Evropi. Na taj način će pomoći zaposlenicima Zavoda da koriste najsavremenije naučne metode u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja i izradi strategija društveno - ekonomskog razvoja, te izradi investiciono - tehničke dokumentacije za projekte infrastrukture i javnih objekata. Pored toga, putem te škole, u organizaciji Zavoda bile bi organizovane i naučne konferencije i izdavani Zbornici radova, odnosno sažeta iskustva i preporuke eminentnih stručnjaka i eksperata iz ove oblasti. Organizovanje takve škole i naučnih konferencija Brčko distriktu BiH bi u perspektivi postao poznat kao važan edukacioni centar za prostorno planiranje i projektovanje razvoja u BiH i regionu.

5.10. Ostale inicijative i aktivnosti

- kritička analiza društveno-ekonomskog razvoja, kvaliteta aktualne prostorno planske dokumentacije, sa prijedlogom konkretnih mjera za bolju organizaciju i planiranje prostora, sa posebnim stajalištem na urbani sistem i odnos prema selima;
- usvajanje programa Vlade za svaku budžetsku godinu kojim bi se propisalo obavezno koordinisanje i usaglašavanje planova sa svim odjeljenjima i institucijama koje bi Zavod izrađivao;
- obezbjeđivanje pretpostavki za usklađeno funkcionisanje složenih gradskih sistema iz različitih područja (energetike, komunalnih djelatnosti, transporta, zaštite okoline, upravljanje prirodnim resursima i drugima oblastima) s prostornim kvalitetima i funkcijama Distrikta;
- izrade svih strategija i programa razvoja po modelu „Pametani grad“ koji funkcioniše po mjeri građana, usklađivanjem sa pravilima održivosti, te konstantnim

unaprijeđivanjem stanja u svim segmentima života, a sve u cilju postizanja boljeg životnog standarda i obezbjeđenja bolje i što humanije sredine za kvalitetniji život građana;

- stvaranje programskih uslova za prevazilaženje postojećeg negativnog stanja u ovim oblastima i obezbjeđivanje razvoja i planiranja prema zahtjevima „Pametnog grada“ i s tim u vezi opsežno sagledavanje svih prednosti koje Brčko distrikt BiH posjeduje;
- jasno definisati šta treba unaprijediti i uvesti kao novinu, što će biti predmet i pomenutih razvojnih strategija koje će se morati usvojiti u narednom periodu od strane vlasti Brčko distrikta BiH. Na taj način bi se dugoročno obezbijedila realizacija pravaca i ciljeva razvoja ove lokalne zajednice, koja bi imala obavezujući karakter;
- uraditi program informatizacije Distrikta;
- kreirati program brendiranja i promocije Brčko distrikta BiH, kao atraktivne i privlačne sredine za privlačenje domaćih i stranih investicija.

Svi projekti i planovi bi se izradili u skladu sa načelima struke usvojenom politikom razvoja Distrikta koju donosi Skupština na prijedlog Vlade, kao i u skladu sa usvojenim Budžetom distrikta BiH za finansiranje kapitalnih projekata i instrukcijama osnivača. Određivanje prioriteta po ovom osnovu prepušta se odjeljenjima i institucijama Vlade Brčko distrikta BiH, dok bi realizacija i dinamika projektovanja bila u nadležnosti Zavoda, u zavisnosti od izbora prioriteta osnivača. Zavod bi preuzeo poslove koje su do sada, za potrebe odjeljenja i institucija, obavljale projektne organizacije i to u 95% slučajeva izvan teritorije Brčko distrikta BiH. Samim tim, novac koji se za te namjene odlivao izvan teritorije Brčko distrikta BiH ostajao bi i trošio se ovdje, sa svim pozitivnim efektima.

Za pomoć u izradi ovih strateških infrastrukturnih projekata i za određene specifične ekspertne poslove obezbijedili bi se, putem javnog poziva, odnosno raspisanih tendera, afirmisani stručnjaci iz BiH i okruženja kao konsultanti, a u nekim projektima kao vođe timova. Kroz konsultantske usluge u prvoj godini rada Zavoda potrebno je obezbijediti mentore kako bi postojećem kadru bile obezbijeđene stručne podloge za planiranje, projektovanje, nadzor, a naročito su oni potrebni za obuku i vođenje pripravnika, čime bi se stvorila dugoročna kadrovska osnova da samostalno obavljaju najsloženije poslove iz oblasti planiranja, projektovanja i razvoja. Na ovakav način vlast bi obezbijedila sve projekte dugoročnog razvoja Brčko distrikta BiH, imala procjenu tih ulaganja sa dinamikom realizacije, čime bi bila osigurana dugoročna viziju razvoja Distrikta i jasni pravci razvoja, što do sada nije bio slučaj.

U svojoj zahtjevnoj misiji ova institucija će uspostaviti neophodnu saradnju sa Vladinim odjeljenjima i institucijama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač Distrikt, privrednim i civilnim sektorom, naučnom zajednicom u zemlji inostranstvu, te građanima Brčko distrikta BiH. Takvim radom Zavod će postati stručni servis Vlade i Skupštine i odgovorna institucija za kvalitet planiranja i projektovanja. Posebna pažnja, od samog početka rada, biće posvećena uvažavanju mišljenja i stavova građana u kreiranju svih programa i djelatnosti Zavoda. U tom smislu predviđeno je kontinuirano sveobuhvatno informisanje i anketiranje građana za izradu prostorno planske dokumentacije, što do sada nije bila praksa, kako bi oni kroz maksimalnu transparentnost i interaktivan odnos - svojim primjedbama, prijedlozima i sugestijama - bili najneposrednije i najproduktivnije uključeni u sve faze izrade i donošenja prostornih planova i drugih dokumenata koji predstavljaju temelj i okvir za opšti razvoj ove lokalne zajednice.

Uz odgovarajuću podršku svog osnivača, odabir stručnih kadrova i maksimalnu transparentnost u poslovanju, Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH treba da postane respektabilna visoko specijalizovana institucija u oblasti istraživanja, planiranja, projektovanja i razvoja, sa zavidnim finansijskim i materijalnim resursima za efikasno razvojno planiranje. Time će, prevashodno, obezbjeđivati stručnu podlogu Vladi i institucijama Brčko distrikta BiH za uspješno kreiranje svih javnih politika, te za njihovu realizaciju kroz najracionalnija i najdjelotvornija investiciona ulaganja. Uz to, nastojat će da sa svojim saradnicima ovu instituciju vremenom afirmišem kao prestižnog ponuđača u pružanju usluga planiranja i projektovanja na tržišnoj osnovi izvan Brčko distrikta BiH, kako u zemlji tako i u regionu.

Ovo bi bio okvirni plan rada i razvoja Zavoda u mandatnom periodu. Obzirom da je planiranje i projektovanje dinamičan proces i da u tom procesu učestvuju građani, privreda i osnivač, predloženi okvirni plan je podložan izmjenama, dopunama i promjenama u skladu sa zahtjevima osnivača.

6. REZIME

Konkurisanje na poziciju direktora Zavoda za mene predstavlja zanimljiv izazov prije svega zato što se taj angažman odnosi na sami početak rada, odnosno na postavljanje temelja nove institucije koja donosi izuzetno teške i odgovorne zadatke ali i priliku onima koji je budu vodili da daju strateški doprinos razvoju i unapređenju Brčko distrikta BiH.

Smatram da sam kroz svoje obrazovanje i bogato radno iskustvo na privrednim i infrastrukturnim projektima, koji su dobrim dijelom vezani za poslove koji su u nadležnosti Zavoda, stekao znanja i iskustva te postigao rezultate koji predstavljaju autoritativnu preporuku da bih tu zahtjevnu misiju mogao uspješno obaviti.

Dodatnu motivaciju predstavlja to što se ovdje radi o predvođenju onog tima koji predstavlja prvi primjer u historiji Brčkog da će brčanski kadrovi kreirati planiranje, projektovanje, izgled i razvoj svoga grada i lokalne zajednice. Do sada su to radili kadrovi sa strane, koji su ovaj grad malo ili nimalo poznavali, što je praksa koja je ostavila iza sebe mnoge štetne i teško otklonjive posljedice.

Pored pomenutih znanja i iskustava, smatram da važnu referencu u mojoj kandidaturi za ovu poziciju predstavljaju i dokazane organizacione sposobnosti, te „sluh“ za prisan timsko-saradnički rad, bez čega je dobra perspektiva institucije sa tako kompleksnim nadležnostima i obavezama kakve ima Zavod teško zamisliva.

7. Prilozi

DIREKTIVA 2007/2/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA

DIREKTIVA 2007/2/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 14. ožujka 2007.
o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici
(INSPIRE)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 175. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora, s obzirom na zajednički tekst koji je odobrio Odbor za mirenje 17. siječnja 2007.⁴,

budući da:

- (1) Cilj politike Zajednice u pogledu okoliša je postići visoku razinu zaštite, uzimajući u obzir raznovrsne okolnosti u različitim regijama Zajednice. Osim toga su informacije, zajedno s prostornim informacijama, potrebne za oblikovanje i provedbu spomenute politike kao i drugih politika Zajednice koje u skladu s člankom 6. Ugovora moraju integrirati ciljeve zaštite okoliša. Da bi se postigla takva integracija, potrebno je uspostaviti mjeru za koordinaciju između korisnika i pružatelja informacija tako da bi se mogle kombinirati informacije i znanja iz različitih sektora.
- (2) Potrebno je u potpunosti razmotriti Šesti program djelovanja za okoliš, koji je donesen Odlukom br. 1600/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 2002.⁵ kako bi se osiguralo integrirano oblikovanje politike zaštite okoliša Zajednice, uzimajući u obzir regionalne i lokalne različitosti. Postoje brojni problemi vezani uz raspoloživost, kvalitetu, organizaciju, dostupnost i dijeljenje prostornih informacija potrebnih za postizanje ciljeva utvrđenih u tom programu.
- (3) Problemi vezani uz raspoloživost, kvalitetu, organizaciju, dostupnost i dijeljenje prostornih informacija su zajednički mnogim političkim i informacijskim temama i susreću se na različitim razinama tijela javne vlasti i u raznim sektorima. Rješavanje tih problema zahtijeva mjere koje se bave razmjenjivanjem, zajedničkim korištenjem, pristupom i korištenjem interoperabilnih prostornih podataka i usluga o prostornim podacima na različitim razinama tijela javne vlasti i u različitim sektorima. Stoga je u Zajednici potrebno uspostaviti infrastrukturu za prostorne informacije.
- (4) Infrastruktura za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) treba podržavati kreiranje politike vezano uz politike i aktivnosti koje mogu direktno ili indirektno utjecati na okoliš.
- (5) INSPIRE se treba temeljiti na infrastrukturama za prostorne informacije koje uspostavljaju države članice i koje su usklađene sa zajedničkim provedbenim pravilima te dopunjene mjerama na razini Zajednice. Te mjere trebaju osigurati da su infrastrukture

³ [SL C 221, 8.9.2005., str. 33.](#)

⁴ Mišljenje Europskog parlamenta od 7. lipnja 2005. ([SL C 124 E, 25.5.2006., str. 116.](#)), Zajedničko stajalište Vijeća od 23. siječnja 2006. ([SL C 126 E, 30.5.2006., str. 16.](#)) i Stajalište Europskog parlamenta od 13. lipnja 2006. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka Vijeća od 29. siječnja 2007. i Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 13. veljače 2007. (još nije objavljena u Službenom listu).

⁵ [SL L 242, 10.9.2002., str. 1.](#)

- za prostorne podatke koje su uspostavile države članice usklađene i upotrebljive u Zajednici kao i u prekograničnom okruženju.
- (6) Infrastrukture za prostorne informacije u državama članicama trebaju biti oblikovane tako da osiguravaju da se prostorni podaci pohranjuju, da su raspoloživi te da se održavaju na najprikladnijoj razini; da omogućavaju dosljedno kombiniranje prostornih podataka iz različitih izvora diljem Zajednice i njihovo dijeljenje između nekoliko korisnika i aplikacija; da omogućavaju da se prostorni podaci prikupljeni na jednoj razini tijela javne vlasti dijele s drugim tijelima javne vlasti; da su prostorni podaci raspoloživi pod uvjetima koji bezrazložno ne ograničavaju njihovu širu uporabu; da je moguće lako otkriti raspoložive prostorne podatke, ocijeniti njihovu prikladnost za ostvarenje cilja i saznati uvjete koji se primjenjuju za njihovu uporabu.
- (7) Postoji određeno preklapanje između prostornih informacija obuhvaćenih ovom Direktivom i informacija obuhvaćenih Direktivom 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu⁶. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje Direktivu 2003/4/EZ.
- (8) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje Direktivu 2003/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o ponovnom korištenju informacija javnog sektora⁷, čiji ciljevi dopunjuju ciljeve ove Direktive.
- (9) Ova Direktiva ne smije utjecati na postojanje ili posjedovanje prava intelektualnog vlasništva tijela javne vlasti.
- (10) Uspostava INSPIRE-a će predstavljati značajnu dodanu vrijednost za - i imat će koristi od - drugih inicijativa Zajednice kao što su Uredba Vijeća (EZ) br. 876/2002 od 21. svibnja 2002. o osnivanju Zajedničkog poduzeća Galileo⁸ i Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću „Globalno nadziranje okoliša i sigurnost (GMES): Uspostavljanje GMES-a do 2008. — (Akcijski plan (2004. do 2008.))”. Države članice trebaju razmotriti uporabu podataka i usluga koji proizlaze iz Galilea i GMES-a, kada budu raspoloživi, posebno onih vezanih uz vremenske i prostorne reference iz Galilea.
- (11) Poduzete su mnoge inicijative na nacionalnoj razini i razini Zajednice da bi se prikupile prostorne informacije te uskladilo ili organiziralo njihovo širenje ili uporaba. Takve inicijative se mogu uspostaviti putem zakonodavstva Zajednice, kao što je Odluka Komisije 2000/479/EZ od 17. srpnja 2000. o primjeni Europskog registra emisijskih onečišćivača (EPER) u skladu s člankom 15. Direktive Vijeća 96/61/EZ o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja (IPPC)⁹ i Uredba (EZ) br. 2152/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o motrenju šuma i međusobnim ekološkim utjecajima u Zajednici (Šume u fokusu)¹⁰, u okviru programa koje financira Zajednica (primjerice, projekt CORINE Land Cover, Europski informacijski sustav u području prometne politike) ili mogu proizaći iz inicijativa poduzetih na nacionalnoj ili regionalnoj razini. Ova Direktiva neće samo dopunjavati takve inicijative osiguravanjem okvira koji će im omogućiti da postanu interoperabilne, nego će graditi na postojećim iskustvima i inicijativama i neće ponavljati posao koji je već obavljen.
- (12) Ova Direktiva se treba primjenjivati na prostorne podatke koje posjeduju tijela javne vlasti ili u ime tijela javne vlasti i na prostorne podatke koje koriste javna tijela vlasti u izvršavanju svojih javnih zadaća. Međutim, podložno određenim uvjetima ova se Direktiva također treba primjenjivati na prostorne podatke koje posjeduju fizičke ili

⁶ SL L 41, 14.2.2003., str. 26.

⁷ SL L 345, 31.12.2003., str. 90.

⁸ SL L 138, 28.5.2002., str. 1.

⁹ SL L 192, 28.7.2000., str. 36.

¹⁰ SL L 324, 11.12.2003., str. 1. Uredba kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 788/2004 (SL L 138, 30.4.2004., str. 17.).

pravne osobe osim tijela javne vlasti, pod uvjetom da spomenute fizičke ili pravne osobe to zahtijevaju.

- (13) Ova Direktiva ne treba postavljati uvjete za prikupljanje novih podataka ili za prenošenje takvih informacija Komisiji, budući da ta pitanja regulira drugo zakonodavstvo vezano uz okoliš.
- (14) Uspostavljanje nacionalnih infrastrukture se treba odvijati postupno i shodno tomu se temama prostornih podataka obuhvaćenih ovom Direktivom trebaju odobravati različite razine prioriteta. Uspostavljanje treba uzeti u obzir opseg u kojemu su prostorni podaci potrebni za cijeli niz primjena u različitim područjima politike, prioriteta aktivnosti predviđenih u skladu s politikama Zajednice kojima su potrebni usklađeni prostorni podaci i napredak koji je već postignut u području usklađivanja u državama članicama.
- (15) Gubitak vremena i sredstava u potrazi za postojećim prostornim podacima ili utvrđivanje mogu li se oni koristiti za određenu svrhu čine glavnu prepreku za potpunu iskoristivost dostupnih podataka. Države članice trebaju stoga osigurati opise dostupnih skupova prostornih podataka i usluga u obliku metapodataka.
- (16) Budući da velika raznolikost formata i struktura u kojima su prostorni podaci u Zajednici organizirani i dostupni onemogućava učinkovito oblikovanje, provedbu, nadzor i ocjenu zakonodavstva Zajednice koje direktno ili indirektno utječe na okoliš, potrebno je predvidjeti provedbene mjere kako bi se olakšala uporaba prostornih podataka iz različitih izvora u državama članicama. Te mjere trebaju učiniti skupove prostornih podataka interoperabilnima, a države članice trebaju osigurati da su svi podaci ili informacije potrebne za postizanje interoperabilnosti dostupni pod uvjetima koji ne ograničavaju njihovu uporabu u tu svrhu. Provedbena pravila se, gdje je moguće, trebaju temeljiti na međunarodnim standardima i ne smiju uzrokovati prekomjerne troškove za države članice.
- (17) Mrežne usluge su potrebne za dijeljenje prostornih podataka između različitih razina tijela javne vlasti u Zajednici. Te mrežne usluge trebaju omogućiti otkrivanje, transformaciju, pregled i preuzimanje prostornih podataka i korištenje usluga prostornih podataka i e-trgovine. Mrežne usluge trebaju djelovati u skladu sa zajednički dogovorenim specifikacijama i minimalnim mjerilima izvedbe da bi se osigurala interoperabilnost infrastrukture koje su uspostavile države članice. Mreža treba također uključivati tehničke mogućnosti koje omogućavaju tijelima javne vlasti da učine svoje skupove i usluge prostornih podataka dostupnima.
- (18) Određene skupove i usluge prostornih podataka relevantne za politike Zajednice koje direktno ili indirektno utječu na okoliš posjeduju i primjenjuju treće strane. Države članice bi stoga trebale ponuditi trećim stranama mogućnost da daju doprinos nacionalnim infrastrukturem, pod uvjetom da se time ne naruši povezanost i jednostavnost uporabe prostornih podataka i usluga prostornih podataka koji su obuhvaćeni tim infrastrukturem.
- (19) Iskustvo u državama članicama je pokazalo da je za uspješnu provedbu infrastrukture za prostorne informacije važno da je minimalni broj usluga dostupan javnosti besplatno. Države članice bi stoga trebale kao minimum i besplatno staviti na raspolaganje usluge za otkrivanje i, pod određenim posebnim uvjetima, pregled skupova prostornih podataka.
- (20) Da bi potpomogle integraciju nacionalnih infrastrukture u INSPIRE države članice trebaju omogućiti pristup svojim infrastrukturem putem geoportala Zajednice kojim upravlja Komisija, kao i putem drugih pristupnih točaka kojima države članice odlučite upravljati.

- (21) Kako bi informacije s različitih razina tijela javne vlasti stavile na raspolaganje, države članice trebaju otkloniti praktične prepreke u tom pogledu s kojima se tijela javne vlasti susreću na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini prilikom izvršavanja svojih javnih zadaća koje mogu imati direktan ili indirektan utjecaj na okoliš.
- (22) Tijekom izvođenja svojih javnih zadaća tijela javne vlasti trebaju imati neometan pristup relevantnim skupovima i uslugama prostornih podataka. Takav pristup se može omesti ako svaki puta kada se traži on ovisi o pojedinačnim ad hoc pregovorima između tijela javne vlasti. Države članice trebaju poduzeti odgovarajuće mjere za sprečavanje takvih praktičnih prepreka pri dijeljenju podataka, na primjer putem prethodnih sporazuma između tijela javne vlasti.
- (23) Kada u istoj državi članici jedno tijelo javne vlasti dostavlja drugom tijelu javne vlasti skupove i usluge prostornih podataka koji su potrebni za ispunjavanje obveze izvješćivanja u skladu sa zakonodavstvom Zajednice vezanog uz okoliš, dotična država članica treba biti slobodna odlučiti da ti skupovi i usluge prostornih podataka nisu podložni nikakvoj naplati. Mehanizmi za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka između vlasti i drugih javnih uprava te fizičkih ili pravnih osoba koje obavljaju javne administrativne funkcije prema nacionalnom pravu trebaju uzeti u obzir potrebu za zaštitom financijske održivosti tijela javne vlasti, posebno onih kojima je dužnost ostvariti prihod. U svakom slučaju, zaračunati troškovi ne bi trebali prekoračiti troškove prikupljanja, izrade, reproduciranja i širenja, zajedno s razumnom dobiti od ulaganja.
- (24) Pružanje mrežnih usluga treba provoditi potpuno u skladu s načelima koja se odnose na zaštitu osobnih podataka u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka¹¹.
- (25) Okviri za dijeljenje prostornih podataka između tijela javne vlasti koja su ih na temelju Direktive dužna dijeliti trebaju biti neutralni s obzirom na takva tijela javne vlasti u državi članici kao i s obzirom na takva tijela javne vlasti u drugim državama članicama i institucijama Zajednice. Budući da institucije i tijela Zajednice često trebaju integrirati i ocjenjivati prostorne informacije iz svih država članica, oni trebaju imati pristup i mogućnost korištenja prostornih podataka i usluga prostornih podataka u skladu s usklađenim uvjetima.
- (26) Kako bi se potaknulo da treće strane razviju usluge s dodanom vrijednošću, što bi koristilo tijelima javne vlasti i javnosti, potrebno je olakšati pristup prostornim podacima koji prelaze administrativne ili državne granice.
- (27) Učinkovita primjena infrastrukture za prostorne informacije zahtijeva koordinaciju svih onih kojima je u interesu uspostavljanje takvih infrastrukture, bilo da su pridonositelji ili korisnici. Stoga je potrebno uspostaviti odgovarajuće koordinacijske strukture na različitim razinama vlasti kao i uzeti u obzir raspodjelu ovlasti i odgovornosti u državama članicama.
- (28) Kako bi se iskoristila najnovija konkretna iskustva vezana uz informacijske infrastrukture, primjereno je da se mjere potrebne za provedbu ove Direktive podupru međunarodnim normama i normama koje su usvojila Europska tijela za normizaciju u skladu s postupkom utvrđenim u Direktivi 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih normi i propisa.¹²

¹¹ [SL L 281, 23.11.1995., str. 31](#). Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003 ([SL L 284, 31.10.2003., str. 1.](#)).

¹² [SL L 204, 21.7.1998., str. 37](#). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003.

- (29) Budući da je cilj Europske agencije za okoliš, koja je osnovana Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1210/90 od 7. svibnja 1990. o osnivanju Europske agencije za okoliš i Europske informacijske i promatračke mreže za zaštitu okoliša¹³, pružiti Zajednici objektivne, pouzdane i usporedive informacije o okolišu na razini Zajednice, te, inter alia, unapređenje protoka informacija o okolišu koje su bitne za politiku između država članica i institucija Zajednice, ona treba aktivno doprinijeti provedbi ove Direktive.
- (30) U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva¹⁴, potiču se države članice da za svoje potrebe i u interesu Zajednice izrade svoje vlastite tablice koje će u okviru mogućnosti prikazati korelaciju između ove Direktive i mjera za prenošenje, te da ih učine javno dostupnima.
- (31) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive trebaju se usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji¹⁵.
- (32) Posebno, Komisiju treba ovlastiti za prilagodbu opisa postojećih tema podataka iz Priloga I., II. i III. Budući da su takve mjere od opće primjene i da su izrađene za izmjenu elemenata ove Direktive koji nisu ključni, treba ih usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom predviđenim u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.
- (33) Komisiju treba također ovlastiti za prilagodbu provedbenih pravila kojima se utvrđuju tehnička rješenja za interoperabilnost i usklađivanje skupova i usluga prostornih podataka, propisa koji uređuju uvjete za pristup takvim skupovima i uslugama, kao i propisa vezanih uz tehničke specifikacije i obveze mrežnih usluga. Budući da su takve mjere od opće primjene i da su izrađene kao dopuna ovoj Direktivi dodavanjem novih elemenata koji nisu ključni, treba ih usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom predviđenim u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.
- (34) Pripreme radnje za odluke o provedbi ove Direktive i za budući razvoj INSPIRE-a zahtijevaju neprekidno praćenje provedbe Direktive i redovito izvještavanje.
- (35) Budući da države članice ne mogu dostatno ostvariti cilj ove Direktive, naime uspostavu INSPIRE-a, zbog transnacionalnih aspekata i zbog opće potrebe da se u Zajednici usklade uvjeti pristupa, razmjene i zajedničkog korištenja prostornih informacija, nego ga se stoga može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom razmjernosti, kako je utvrđeno u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

¹³ [SL L 120, 11.5.1990., str. 1.](#) Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1641/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ([SL L 245, 29.9.2003., str. 1.](#)).

¹⁴ [SL C 321, 31.12.2003., str. 1.](#)

¹⁵ [SL L 184, 17.7.1999., str. 23.](#) Odluka kako je izmijenjena Odlukom 2006/512/EZ ([SL L 200, 22.7.2006., str. 11.](#)).

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

1. Svrha ove Direktive je utvrđivanje općih pravila za uspostavljanje Infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (dalje u tekstu INSPIRE), za potrebe politika Zajednice u pogledu okoliša te politika i aktivnosti koje mogu imati utjecaj na okoliš.
2. INSPIRE se gradi na infrastrukturnama za prostorne informacije koje su uspostavljene i kojima upravljaju države članice.

Članak 2.

1. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje Direktive 2003/4/EZ i 2003/98/EZ.
2. Ova Direktiva ne utječe na postojanje ili posjedovanje prava intelektualnog vlasništva tijela javne vlasti.

Članak 3.

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „infrastruktura za prostorne informacije” znači metapodaci, skupovi i usluge prostornih podataka; mrežne usluge i tehnologije; sporazumi o zajedničkom korištenju, pristupu i uporabi; mehanizmi za koordinaciju i nadzor, procesi i postupci koji se uspostavljaju, kojima se upravlja ili koji su dostupni u skladu s ovom Direktivom;
2. „prostorni podaci” znači bilo kakvi podaci koji imaju direktnu ili indirektnu vezu s određenim položajem ili geografskim područjem;
3. „skup prostornih podataka” znači određiva zbirka prostornih podataka;
4. „usluge prostornih podataka” znači djelatnosti koje se putem računalnog programa mogu izvršavati na prostornim podacima koji su sadržani u skupovima prostornih podataka ili na povezanim metapodacima;
5. „prostorni objekt” znači apstraktan prikaz pojave iz stvarnog svijeta koji je u vezi s određenim položajem ili geografskim područjem;
6. „metapodaci” znači informacije koje opisuju skupove i usluge prostornih podataka i omogućavaju njihovo otkrivanje, popisivanje i uporabu;
7. „interoperabilnost” znači mogućnost kombiniranja skupova prostornih podataka i međudjelovanja usluga, bez ponavljajuće manualne intervencije, tako da bi se dobio cjelovit rezultat i poboljšala dodana vrijednost skupova podataka i usluga;
8. „geoportal INSPIRE” znači internetska stranica, ili njezin ekvivalent, koja omogućava pristup uslugama koje su navedene u članku 11. stavku 1.;
9. „tijelo javne vlasti” znači:
 - (a) svaku državna ili druga javna uprava, uključujući javna savjetodavna tijela na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini;
 - (b) svaka fizička ili pravna osoba koja obavlja poslove javne uprave u skladu s nacionalnim pravom, uključujući posebne dužnosti, djelatnosti ili usluge u vezi s okolišem; i
 - (c) svaka fizička ili pravna osoba koja ima javnu odgovornost ili zadaću, ili obavlja javnu službu u vezi s okolišem pod upravom tijela ili osoba iz (a) ili (b).

Kada tijela ili institucije djeluju u sudbenom ili zakonodavnom svojstvu, države članice mogu za potrebe ove Direktive odlučiti da se one ne smatraju tijelom javne vlasti; 10. „treća strana” znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja nije tijelo javne vlasti.

Članak 4.

1. Ova Direktiva obuhvaća skupove prostornih podataka koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - (a) odnose se na područja na kojima država članica ima i/ili primjenjuje jurisdikcijska prava;
 - (b) u elektroničkom su obliku;
 - (c) posjeduje ih, ili ih se posjeduje u ime bilo koga od navedenih:
 - i. tijelo javne vlasti, koje je proizvelo ili zaprimilo tijelo javne vlasti, ili njima upravlja ili ih ažurira ta vlast i obuhvaćeni su njenim javnim zadaćama;
 - ii. treća strana kojoj je omogućeno umreženje u skladu s člankom 12.;
 - (d) odnose se na jednu ili više tema koje su navedene u prilogima I., II. ili III.
2. U slučajevima kad tijela javne vlasti posjeduju ili se u ime njih posjeduje više istovjetnih primjeraka istih skupova prostornih podataka, ova Direktiva se primjenjuje samo na referentnu verziju iz koje su ti različiti primjerci izvedeni.
3. Ova Direktiva također obuhvaća usluge prostornih podataka koji su povezani s podacima sadržanima u skupovima prostornih podataka navedenih u stavku 1.
4. Ova Direktiva ne zahtijeva prikupljanje novih prostornih podataka.
5. U slučaju skupova prostornih podataka koji udovoljavaju uvjetom iz stavka 1. točke (c), ali u vezi kojih treća strana posjeduje prava intelektualnog vlasništva, tijelo javne vlasti može poduzeti postupke u skladu s ovom Direktivom samo uz odobrenje te treće strane.
6. Odstupajući od stavka 1., ova Direktiva obuhvaća skupove prostornih podataka koje posjeduje tijelo javne vlasti ili u ime tijela javne vlasti koje djeluje na najnižoj razini vlasti unutar države članice, samo ako država članica ima zakone ili uredbe koje zahtijevaju njihovo prikupljanje ili širenje.
7. Opis postojećih tema podataka navedenih u prilogima I., II. i III. može se prilagoditi u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3., kako bi se uzele u obzir rastuće potrebe za prostornim podacima za potporu politikama Zajednice koje utječu na okoliš.

POGLAVLJE II.

METAPODACI

Članak 5.

1. Države članice osiguravaju da se metapodaci izrađuju za skupove i usluge prostornih podataka koji su u vezi s temama iznesenim u prilogima I., II. i III., kao i da se ti metapodaci ažuriraju.
2. Metapodaci uključuju informacije o sljedećem:
 - (a) usklađenost skupova prostornih podataka s provedbenim pravilima iz članka 7. stavka 1.;
 - (b) uvjeti koji se primjenjuju za pristup i uporabu skupova i usluga prostornih podataka i, ako je to primjenjivo, odgovarajuće naknade;
 - (c) kakvoća i valjanost skupova prostornih podataka;
 - (d) tijela javne vlasti koja su odgovorna za uspostavljanje, upravljanje, održavanje i raspodjelu skupova prostornih podataka i usluga;

- (e) ograničenja u vezi s javnom dostupnošću i razlozi takvih ograničenja, u skladu s člankom 13.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su metapodaci cjeloviti te da su dovoljne kakvoće kako bi ispunili svrhu predviđenu u točki 6. članka 3.

4. Pravila za provedbu ovog članka donose se 15. svibnja 2008. u skladu s regulatornim postupkom iz članka 22. stavka 2. Ova pravila uzimaju u obzir relevantne, postojeće međunarodne norme i zahtjeve korisnika, posebno u vezi s metapodacima o valjanosti.

Članak 6.

Države članice izrađuju metapodatke iz članka 5. sukladno sljedećem rasporedu:

- (a) ne kasnije od dvije godine nakon datuma donošenja provedbenih pravila u skladu s člankom 5. stavkom 4. u slučaju skupova prostornih podataka koji se podudaraju s temama navedenim u prilogima I. i II.;
- (b) ne kasnije od pet godina nakon datuma donošenja provedbenih pravila u skladu s člankom 5. stavkom 4. u slučaju skupova prostornih podataka koji se podudaraju s temama navedenim u Prilogu III.

POGLAVLJE III.

INTEROPERABILNOST SKUPOVA PROSTORNIH PODATAKA I USLUGA

Članak 7.

1. Provedbena pravila koja utvrđuju tehnička rješenja za interoperabilnost i, ako je izvedivo, usklađivanje skupova i usluga prostornih podataka, koja su namijenjena izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjavajući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3. Prilikom razvoja provedbenih pravila u obzir se uzimaju relevantni zahtjevi korisnika, postojeće inicijative i međunarodne norme za usklađivanje skupova prostornih podataka, kao i izvodivost i isplativost. Kad organizacije koje su osnovane u skladu s međunarodnim pravom usvoje odgovarajuće norme kako bi osigurale interoperabilnost ili usklađivanje skupova i usluga prostornih podataka, te norme se uključuju, a prema potrebi se navodi uputa i na postojeća tehnička sredstva, u provedbena pravila koja su spomenuta u ovome stavku.

2. Kao temelj za razvijanje provedbenih pravila iz stavka 1. Komisija provodi ispitivanja kako bi osigurala provedivost pravila i njihovu razmjernost u smislu njihovih mogućih troškova i koristi te razmjenjuje rezultate tih ispitivanja s Odborom iz članka 22. stavka 1. Države članice na zahtjev dostavljaju Komisiji potrebne informacije koje joj omogućavaju provođenje takvih ispitivanja.

3. Države članice osiguravaju da su svi novoprikupljeni i opsežno restrukturirani skupovi prostornih podataka i odgovarajuće usluge prostornih podataka dostupni u skladu s provedbenim pravilima iz stavka 1. unutar dvije godine od njihovog donošenja, kao i da su drugi skupovi i usluge prostornih podataka koji su još uvijek u uporabi dostupni u skladu s provedbenim pravilima unutar sedam godina od njihovog donošenja. Skupovi prostornih podataka su dostupni u skladu s provedbenim pravilima ili prilagodbom postojećih skupova prostornih podataka ili putem usluga za transformaciju iz točke (d) članka 11. stavka 1.

4. Provedbena pravila iz stavka 1. obuhvaćaju opis i razvrstavanje prostornih objekata relevantnih za skupove prostornih podataka koji su povezani s temama iznesenim u prilogima I, II, i III kao i način na koji su ti prostorni podaci georeferencirani.

5. Predstavnicima država članica na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kao i drugim fizičkim i pravnim osobama koje imaju interes vezan uz dotične prostorne podatke preko svoje uloge u infrastrukturi za prostorne informacije, uključujući korisnike, proizvođače, pružatelje usluga s dodanom vrijednošću, ili bilo kojem koordinacijskom tijelu, daje se mogućnost sudjelovanja u pripremnim raspravama o sadržaju provedbenih pravila iz stavka 1., prije nego što ih razmotri Odbor iz članka 22. stavka 1.

Članak 8.

1. U slučaju skupova prostornih podataka koji su povezani s jednom ili više tema navedenih u prilogima I. i II., provedbena pravila iz članka 7. stavka 1. ispunjavaju uvjete utvrđene u stavcima 2. 3. i 4. ovog članka.
2. Provedbena pravila se bave sljedećim značajkama prostornih podataka:
 - (a) zajednički okvir za jedinstveno označivanje prostornih objekata, u koji se mogu prenijeti oznake u skladu s nacionalnim sustavima kako bi se osigurala njihova interoperabilnost;
 - (b) odnos između prostornih objekata;
 - (c) ključna svojstva i odgovarajući višejezični rječnici koji su obično potrebni za politike koje mogu imati utjecaj na okoliš;
 - (d) informacije o privremenom opsegu podataka;
 - (e) ažuriranje podataka.
3. Namjena provedbenih pravila je osiguravanje sukladnosti između stavki informacija koje se odnose na isti položaj ili između stavki informacija koje se odnose na isti objekt prikazan u različitim mjerilima.
4. Namjena provedbenih pravila je osiguravanje usporedivosti informacija koje su izvedene iz skupova prostornih podataka u pogledu značajki iz članka 7. stavka 4. i stavka 2. tog članka.

Članak 9.

- Provedbena pravila iz članka 7. stavka 1. donose se u skladu sa sljedećim rasporedom:
- (a) ne kasnije od 15. svibnja 2009. u slučaju skupova prostornih podataka koji su povezani s temama koje su iznesene u Prilogu I.;
 - (b) ne kasnije od 15. svibnja 2012. u slučaju skupova prostornih podataka koji su povezani s temama koje su iznesene u prilogima II. i III.

Članak 10.

1. Države članice osiguravaju dostupnost svih informacija, uključujući podatke, šifre i tehničke podjele koje su potrebne za usklađenost s provedbenim pravilima iz članka 7. stavka 1., tijelima javne vlasti ili trećim stranama u skladu s uvjetima koji ne ograničavaju njihovo korištenje za tu namjenu.
2. S ciljem osiguravanja cjelovitosti prostornih podataka koji su povezani s geografskim objektom, čiji položaj premošćuje granicu između dviju ili više država članica, države članice zajedničkim pristankom odlučuju o opisu i položaju takvih zajedničkih objekata, ako je to potrebno.

POGLAVLJE IV.

MREŽNE USLUGE

Članak 11.

1. Države članice uspostavljaju i upravljaju umreženjem sljedećih usluga za skupove prostornih podataka i usluga za koje su izrađeni metapodaci u skladu s ovom Direktivom:

- (a) usluge za otkrivanje omogućavaju potragu za skupovima i uslugama prostornih podataka na temelju sadržaja povezanih metapodataka te prikaz sadržaja metapodataka;
- (b) usluge za pregledavanje minimalno omogućavaju prikazivanje, navigaciju, povećavanje/smanjivanje, pomicanje ili preklapanje vidljivih skupova prostornih podataka i prikazivanje informacija tumača znakova i svih važnih sadržaja metapodataka;
- (c) usluge za preuzimanje podataka, koji omogućavaju da se preslike skupova prostornih podataka ili dijelova takvih skupova mogu preuzeti i da im se može izravno pristupiti tamo gdje je to izvedivo;
- (d) usluge za transformaciju, koje omogućavaju transformaciju skupova prostornih podataka radi postizanja interoperabilnosti;
- (e) usluge koji omogućavaju pozivanje usluga prostornih podataka.

Ove usluge uzimaju u obzir relevantne zahtjeve korisnika i jednostavne su za korištenje, dostupne su javnosti i može im se pristupiti preko interneta ili bilo kojeg drugog prikladnog telekomunikacijskog sredstva.

2. Za potrebe usluga iz točke (a) stavka 1. primjenjuje se najmanje sljedeća kombinacija kriterija za pretraživanje:

- (a) ključne riječi;
- (b) podjela prostornih podataka i usluga;
- (c) kakvoća i valjanost skupova prostornih podataka;
- (d) stupanj usklađenosti s provedbenim pravilima iz članka 7. stavka 1.;
- (e) geografski položaj;
- (f) uvjeti koji se primjenjuju za pristup skupovima i uslugama prostornih podataka i njihovo korištenje;
- (g) tijela javne vlasti koja su odgovorna za uspostavljanje, upravljanje, održavanje i raspodjelu skupova prostornih podataka i usluga.

3. Usluge za transformaciju iz točke (d) stavka 1. kombiniraju se s drugim uslugama iz tog stavka tako da se omogući upravljanje svim tim uslugama u skladu s provedbenim pravilima iz članka 7. stavka 1.

Članak 12.

Države članice osiguravaju tijelima javne vlasti tehničku mogućnost povezivanja svojih skupova i usluga prostornih podataka s mrežom iz članka 11. stavka 1. Ova usluga je na zahtjev također dostupna trećim stranama čiji su skupovi i usluge prostornih podataka u skladu s provedbenim pravilima koja utvrđuju obveze u vezi, a posebno s metapodacima, mrežnim uslugama i interoperabilnosti.

Članak 13.

1. Odstupajući od odredaba članka 11. stavka 1., države članice mogu ograničiti javni pristup skupovima i uslugama prostornih podataka putem usluga iz točke (a) članka 11. stavka 1., tamo gdje bi taj pristup mogao negativno utjecati na međunarodne odnose, državnu sigurnost i nacionalnu obranu. Odstupajući od odredaba članka 11. stavka 1, države članice mogu ograničiti javni pristup skupovima i uslugama prostornih podataka putem usluga iz točaka (b) do (e) članka 11. stavka 1., ili uslugama e-trgovine iz članka 14. stavka 3., kada bi takav pristup mogao negativno utjecati na bilo što od sljedećeg:

- (a) povjerljivost postupaka tijela javne vlasti, ako je takva povjerljivost propisana zakonom;
- (b) međunarodne odnose, državnu sigurnost ili nacionalnu obranu;
- (c) tijek pravde, mogućnost da svaka osoba ima pošteno suđenje ili mogućnost tijela javne vlasti da provodi istragu kaznene ili disciplinske prirode;
- (d) povjerljivost poslovnih ili industrijskih informacija, ako je takva povjerljivost propisana nacionalnim pravom ili pravom Zajednice za zaštitu zakonitog gospodarskog interesa, uključujući i državni interes u održavanju povjerljivosti statističkih podataka i tajnosti poreza;
- (e) prava intelektualnog vlasništva;
- (f) povjerljivost osobnih podataka i/ili dokumenata u vezi s fizičkom osobom kada takva osoba nije pristala na otkrivanje informacija javnosti, ako je takva povjerljivost propisana nacionalnim pravom ili pravom Zajednice;
- (g) interese ili zaštitu bilo koje osobe koja dostavi traženu informaciju na dobrovoljnoj osnovi a da je se može ili ne može staviti pod zakonsku obvezu da to učini, osim ako ta osoba nije pristala na objavu dotičnih informacija;
- (h) zaštitu okoliša na koji se takva informacija odnosi, kao što je primjerice položaj rijetkih vrsta.

2. Razlozi za ograničavanje pristupa, kako je predviđeno u stavku 1. tumače se na restriktivan način, uzimajući u obzir, za svaki slučaj zasebno, javni interes kojemu služi omogućavanje takvog pristupa. U svakom posebnom slučaju, javni interes kojemu služi otkrivanje uspoređuje se s interesom kojemu služi ograničavanje ili uvjetovanje pristupa. Države članice ne mogu prema točkama (a), (d), (f), (g) i (h) stavka 1. ograničiti pristup informacijama o emisijama u okoliš.

3. Unutar ovog okvira i za potrebe primjene točke (f) stavka 1. države članice jamče da su zahtjevi Direktive 95/46/EZ ispunjeni.

Članak 14.

1. Države članice jamče da su usluge iz točaka (a) i (b) članka 11. stavka 1. besplatno dostupne javnosti.

2. Odstupajući od odredaba stavka 1. države članice mogu dozvoliti tijelu javne vlasti koje pruža uslugu iz točke (b) članka 11. stavka 1. uvođenje naknade ako takva naknada osigurava održavanje skupova prostornih podataka i odgovarajućih usluga podataka, posebno u slučajevima koji uključuju vrlo velike količine redovito ažuriranih podataka.

3. Podaci koji su dostupni putem usluga za pregledavanje iz točke (b) članka 11. stavka 1., mogu biti u obliku koji sprečava njihovo ponovno korištenje u komercijalne svrhe.

4. Kad tijela javne vlasti uvedu naknade za usluge iz točaka (b), (c) ili (e) članka 11. stavka 1., država članica mora osigurati dostupnost usluga e-trgovine. Za takve usluge se mogu upotrebljavati dokumenti o odbijanju odgovornosti, elektroničke dozvole ili, ako je potrebno, dozvole.

Članak 15.

1. Komisija postavlja i upravlja geoportalom INSPIRE na razini Zajednice.
2. Države članice putem geoportala INSPIRE iz stavka 1. omogućuju pristup uslugama iz članka 11. stavka 1. Države članice također mogu omogućiti pristup tim uslugama putem svojih vlastitih pristupnih točaka.

Članak 16.

Provedbena pravila koja su namijenjena izmjeni elemenata ovog poglavlja koji nisu ključni dopunjujući ga, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3., te posebno utvrđuju sljedeće:

- (a) tehničke specifikacije za usluge iz članka 11. i 12. te kriteriji za minimalnu učinkovitost tih usluga, uzimajući u obzir postojeće zahtjeve za izvještavanje i preporuke koje su usvojene u okviru zakonodavstva Zajednice vezano uz okoliš, postojeće usluge e-trgovina i tehnološki napredak;
- (b) obveze iz članka 12.

POGLAVLJE V.

DIJELJENJE PODATAKA

Članak 17.

1. Svaka država članica donosi mjere za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka između svojih tijela javne vlasti iz članka 3. točke 9. podtočaka (a) i (b). Takve mjere omogućavaju spomenutim državnim tijelima dobivanje pristupa skupovima i uslugama prostornih podataka, te razmjenu i korištenje tih skupova i usluga za potrebe javnih zadaća koje mogu imati utjecaj na okoliš.
2. Mjere koje su predviđene u stavku 1. isključuju bilo kakva ograničenja koja bi mogla stvoriti praktične prepreke u pogledu dijeljenja skupova i usluga prostornih podataka, koje se javljaju u trenutku korištenja.
3. Države članice mogu dopustiti tijelima javne vlasti koja pružaju skupove i usluge prostornih podataka, da izdaju dozvole, i/ili zahtijevaju uplatu od tijela javne vlasti ili institucija i tijela Zajednice koja koriste te skupove i usluge prostornih podataka. Sve takve naknade i dozvole moraju biti potpuno usklađene s općim ciljem koji predstavlja omogućavanje dijeljenja skupova i usluga prostornih podataka između tijela javne vlasti. Pri zaračunavanju naknada one se svode na minimum koji je potreban da se osigura nužna kakvoća i pružanje skupova i usluga prostornih podataka, zajedno s opravdanom dobiti od ulaganja, dok se istodobno poštuju zahtjevi za samofinanciranje tijela javne vlasti koja pružaju skupove i usluge prostornih podataka, ako je to primjenjivo. Na skupove i usluge prostornih podataka koje države članice pružaju institucijama i tijelima Zajednice kako bi ispunile obveze izvještavanja u skladu sa zakonodavstvom Zajednice vezano uz okoliš ne zaračunavaju se naknade.
4. Rješenja za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka, koja su predviđena u staccima 1. 2. i 3., dostupna su državnim tijelima iz članka 3. točke 9. podtočaka (a) i (b) drugih država članica i institucijama i tijelima Zajednice, za potrebe javnih zadaća koje mogu imati utjecaj na okoliš.
5. Rješenja za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka, koja su predviđena u staccima 1. 2. i 3., su na temelju uzajamnosti i istovrijednosti dostupna tijelima koja su

ustanovljena međunarodnim sporazumima u kojima su Zajednica i države članice stranke, za potrebe zadaća koje mogu imati utjecaj na okoliš.

6. Kad su rješenja za dijeljenje skupova i usluga prostornih podataka, koja su predviđena u stavcima 1. 2. i 3., dostupna u skladu sa stavcima 4. i 5., ta rješenja mogu biti popraćena uvjetima u skladu s nacionalnim pravom koje uvjetuje njihovo korištenje.

7. Odstupajući od odredaba ovog članka države članice mogu ograničiti dijeljenje kada bi ono moglo dovesti u pitanje tijek pravde, državnu sigurnost, nacionalnu obranu ili međunarodne odnose.

8. Države članice omogućavaju institucijama i tijelima Zajednice pristup skupovima i uslugama prostornih podataka u skladu s usklađenim uvjetima. Provedbena pravila koja uređuju te uvjete, namijenjena izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3. Ta provedbena pravila u potpunosti poštuju načela predviđena u stavcima 1. do 3.

POGLAVLJE VI.

KOORDINACIJSKE I DOPUNSKJE MJERE

Članak 18.

Države članice osiguravaju određivanje odgovarajućih struktura i mehanizama za koordiniranje doprinosa svih koji imaju interes vezan uz infrastrukture za prostorne informacije, na različitim razinama vlasti. Ove strukture koordiniraju doprinose, inter alia, korisnika, proizvođača, pružatelja usluga s dodanom vrijednošću i koordinacijskih tijela, o utvrđivanju relevantnih skupova podataka, potreba korisnika, pružanju informacija prema postojećoj praksi i pružanju povratnih informacija o provedbi ove Direktive.

Članak 19.

1. Komisija je odgovorna za koordinaciju INSPIRE-a na razini Zajednice i u tu joj svrhu pomažu relevantne organizacije, a posebno Europska agencija za zaštitu okoliša.

2. Svaka država članica određuje kontaktnu točku, u pravilu tijelo javne vlasti koje je odgovorno za kontakte s Komisijom u vezi s ovom Direktivom. Ovoj kontaktnoj točki pomaže koordinacijska struktura, uzimajući u obzir raspodjelu ovlasti i odgovornosti unutar države članice.

Članak 20.

Provedbena pravila iz ove Direktive uzimaju u obzir norme koje su usvojila Europska tijela za normizaciju u skladu s postupkom utvrđenim u Direktivi 98/34/EZ, kao i međunarodne norme.

POGLAVLJE VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 21.

1. Države članice nadziru provedbu i korištenje svojih infrastrukture za prostorne informacije. One omogućavaju Komisiji i javnosti stalan pristup rezultatima tog nadzora.

2. Ne kasnije od 15. svibnja 2010. države članice će poslati Komisiji izvješće koje uključuje sažeti prikaz:

- (a) kako su u javnome sektoru koordinirani pružatelji i korisnici skupova i usluga prostornih podataka i posrednička tijela, te odnos s trećim stranama i organiziranje jamstva kakvoće;
 - (b) doprinosa državnih tijela ili trećih strana djelovanju i koordinaciji infrastrukture za prostorne informacije;
 - (c) informacija o korištenju infrastrukture za prostorne informacije;
 - (d) sporazuma o zajedničkom korištenju podataka između državnih tijela;
 - (e) troškova i koristi u provedbi ove Direktive.
3. Svake tri godine, s početkom ne kasnije od 15. svibnja 2013., države članice šalju izvješće Komisiji, pružajući ažurirane informacije o točkama koje su navedene u stavku 2.
4. Detaljna pravila za provedbu ovog članka donose se u skladu s regulatornim postupkom iz članka 22. stavka 2.

Članak 22.

1. Komisiji pomaže Odbor.
2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8. Razdoblje utvrđeno u članku 5. stavku 6. Odluke 1999/468/EZ određuje se na tri mjeseca.
3. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

Članak 23.

Do 15. svibnja 2014. i svakih šest godina nakon tog datuma, Komisija Europskom parlamentu i Vijeću predaje izvješće o provedbi ove Direktive na temelju, inter alia, izvješća država članica u skladu s člankom 21. stavcima 2. i 3. Izvješću se, prema potrebi, prilažu prijedlozi za djelovanje Zajednice.

Članak 24.

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 15. svibnja 2009. Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.
2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 25.

Ove Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Članak 26.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.
Sastavljeno u Strasbourgu 14. ožujka 2007.

Za Europski parlament
Predsjednik
H.-G. PÖTTERING
Za Vijeće
Predsjednik
G. GLOSER